

CELEBRITĂȚILE EPOCHII ÎȘI PETRECEAU VACANȚA LA 2 MAI

Între iunie și septembrie, cu cătel, cu purcel, boema bucureșteană se muta la 2 Mai. Cele aproximativ 500 de case, cât numără sătucul vecin cu Mangalia, erau locuite de ruși lipoveni, tătari, români. În lunile de vară, așezarea de la malul mării avea cea mai mare densitate de celebrități pe centimetru pătrat din întreaga Românie. Poposeau în fiecare an la aceeași gazdă. Gustau delicioșele habitate simple, fără pretenții, tipic țărănesc, compensat de farmecul peisajului sălbatic, puțin afectat de cuceririle lumii moderne. Câți 2 Mai era pe-atunci o așezare rurală cu nimic deosebit în privința confortului de „omoloagele” din alte zone ale țării: un singur magazin alimentar și unul cu „de toate”, bazarul, Restaurantul „Dobrogeanul” - emblema locului onorată ca atare pe vederi, poșta și cam atât. Deosebit l-au făcut intemeietorii satului, cei care-și vor fi ridicat primii casele pe țărmul mării. Și, după cum consemnează memoria locului, poeta Nina Cassian. Povestea cu celebritățile lumii de-atunci ne-au spus astăzi localnicii din 2 Mai, deopotrivă cu cei plecați prin alte locuri, dar care păstrează în memorie farmecul unui loc unic.

Poeta Nina Cassian a „inventat” nudismul

Cum de-a ajuns apoi satul 2 Mai loc predilect al boemei ne se știe cu precizie. Partea de sud a litoralului românesc al Mării Negre fusese frecventată de „lumea bună” și între cele două războaie mondiale. Ce-ar fi „clasa de mijloc” a României inter-

În casa din 2 Mai cu nr. 409 au stat de-a lungul timpului actrițele Marga Barbu, Olga Tudorache, Ileana-Stana Ionescu, Dorina Lazăr
FOTO: Christian Silva

belice deținea case de vacanță la Mangalia. Puțin mai la sud, în Balciul drag Majestății Sale, Regina Maria aduna vară de vară elita artistică a vremii. În anii '50, Balciul aparținea Bulgariei, iar elita culturală s-a mutat ceva mai la nord, dar tot prin zonă. Se spune că Nina Cassian a descins prima în sătucul dobrogean și că rebela poetă ar fi „inventat” nudismul, devenit, în timp, „marca locului”. „2 Mai, un sat de lângă Mangalia. Plajă direct din ogradă, cu Ali, femeia noastră Kati -

totul dulce și pașnic (afară de inecul unei fete). Am scris vreo 20 de poezii, regăsindu-mă în sfârșit!!!”, confirmă poeta în jurnal cunoștință făcută cu localitatea dobrogeană în vara îndepărtată a lui 1955. A revenit aproape an de an, probabil a adus prieteni, amici, cunoștințe - majoritatea aparținând sexului „tare”, dacă e să dăm crezare bănelor cu generozitate puse-n circuit de confrăți. Deși trăiește de ani buni în Statele Unite, amintirea Ninei Cassian este puternică și astăzi la 2 Mai.

Drumul spre paradis

Drumul către paradisul de la 2 Mai nu era tocmai simplu. „Era un chin să ajungi, reface mental Irina Damiean traseul. Podul care face acum legătura cu Mangalia nu exista. Ca să străbați cei doi kilometri dintre 2 Mai și Mangalia aveai două posibilități: fie mergeai prin șantierul naval - calea directă, dar ceva mai aventuroasă, fie ocoleai lung 10-15 kilometri, prin Limanu.

(Continuare în pag. a III-a)

JURNALE PERSONALE

9 SEPTEMBRIE

Deși cu întârziere, au apărut cronicile la „Secretul armiei. Secrete!” în mai multe publicații: Contemporanul, Cinema, Luceafărul. Toate sunt extrem de elogioase, chiar entuziaste. Mă bucur. Mai întâi pentru faptul că, oricât au vrut ca filmul să treacă neobservat, nu au reușit. Ceea ce înseamnă că e ceva de capul lui, că reprezintă, așa cum s-a spus, un moment cu totul insolit în cinematografia noastră... Sper că într-o

bună zi acest film va fi pus, cu voce răspicită, acolo unde merită.

Alexandru Tatos,
Pagini de jurnal. Ediție alcătuită de Liana Molnar-Tatos, București, Editura Albatros, 1994, p. 539

În acel inecut de toamnă a sosit din SUA, cu soția și doi băieți mici, profesorul american de istorie Paul Michelson, de la Huntington College (Indiana), un specialist în cultura și civilizația românească format la noi, la începutul anilor '70.

(Continuare în pag. a III-a)

JURNALUL OMULUI SIMPLU

Comerțul liber în socialism

Vivi locuia pe palier cu noi, la patru camere, cu chirie la stat. Era o femeie foarte frumoasă, chiar cool, în limbajul de azi. Avea doi copii: Răzvan, de-o vârstă cu mine și Andrei, cu câțiva ani mai mici. De câțiva ani era divorțată și la un moment dat, ca să-și sporească veniturile, a început să facă tot soiul de lucruri în afara serviciului de laborant în Politehnică; fiindcă progeneriturile ei, ca și mine, aveam prostul obicei să mănânce zilnic împreună cu Lulu, un student la arhitectură, a făcut măștișoare. Munceau până noaptea târziu, de vândut s-au vândut bine, dar cum, din păcate pentru ea, 1 Martie nu era decât o dată pe an, banii din două săptămâni de vânzare nu puteau ține prea mult. Apoi, în colaborare cu un student astmatic, Vivi a trecut la confecționarea de espadrile. Vreo doi-trei ani a fost o adevărată furie cu espadrile, aproape toată lumea purta. Am avut și eu vreo câteva perechi, din care unele din raia negru. O nebulie. Cu espadrile negre în picioare și cu pantalonii bufanți mi se părea că semăn cu Bruce Lee, idolul meu de atunci în materie de dat cu picioarele. De fapt, în toate materiile.

(Continuare în pag. a III-a)

Dragostea româno-sovietică, între vorbă și fapte

Pentru Iulia Medeleanu, anul 1989 are o încălcare cu totul specială. La 29 ianuarie și-a cunoscut viitorul soț, de 8 Martie a cerut-o de soție, în august i-a cunoscut familia. Mai mult ca sigur nu e singura poveste de dragoste trăită de-un băiat și-o fată în anul când evenimentele „marii istorii” i-au prins în valtoarea lor pe oamenii obișnuiți. Numai că povestea lui și-a lui Florin, simplă la prima vedere, apare ca desprinsă din romane atunci când ajungi s-o cunoști mai în detaliu. Câți prin multe încercări au trecut El și Ea de-au ajuns să trăiască fericiți până-n zilele noastre și multe de-acum încolo.

Iulia se numește Medeleanu după soț. Anterior căsătoriei se numea Kaverina și trăia în Orenburg, un oraș de aproximativ 600.000 de locuitori situat în Uralii de Sud, aproape de granița Rusiei cu Kazahstanul. Avea 21 de ani, lucra la Institutul de Statistică și în paralel era studentă seralistă la Științe economice. Până atunci, nu călătorește niciodată singură în afara granițelor Uniunii Sovietice. În vacanțe mergea cu părinții la Marea Neagră, la Soci, în Ucraina, iar în 1987 se înscrisese într-o excursie de grup în Ungaria.

Florin Medeleanu lucra de doi ani în Uniunea Sovietică, într-un grup de zece români care asigurau ser-

(Continuare în pag. a III-a)

COADA (LA MAGAZINE) PENTRU PLECAREA PE MUNTE

În august 1989, Petru Sandu-Andrieș lucra la Combinatul de Fibre Sintetice Iași. Atunci, ca și astăzi, era un mare iubitor al drumețiilor pe munte. Ca să ajungă din când în când pe vârfuri, trebuia să-și ia câteva zile libere. Mai greu era, spune el, cu procurarea produselor și a celor necesare călătoriei și petrecerii sejururilor în înălțime. „Pe atunci oamenii erau legați mai mult de serviciu și evadau mai rar pe vârfuri de munte. Întâlnăi mai puțină lume acolo sus, versanții nu erau ca acum împânziți cu chioșcuri, nu existau facilități, alternative de cazare și altele. Dar cel mai greu era cu aprovizionarea de acasă. Foarte dificil, dar merită. Pentru că, acolo, sus, ne simțeam mai liberi. Evadam din lumea în care divertismentul însemna un program tv de două ore cu Ceaușescu. Așa scăpam de constrângerile și stupiditățile cotidiene, toate împănate cu multă propagandă comunistă, luată deja în derizoriu de majoritatea”. Iși aminteste el, „De cele mai multe ori ne programam ieșirile, ne luam mai multe libere. Pe atunci se lucra în toate zilele, în foc continuu, în trei schimburi, ca la oțelărie. Se dădea liber o zi, două, una după alta, și îți comunica data la care puteai rămâne acasă încă din cursul săptămânii. Pentru că

eu îmi programam ieșirile, luam mai multe libere odată, le legam, cum se spune. Trebuie precizat însă că noi lucram și sâmbăta și duminica, chiar și noaptea, ca la combinatele siderurgice”. În 1989, Petru a primit șase zile libere și a făcut o ieșire pe munte, în afara concediului. Câteva din aceste zile erau zile de „recuperare”. „Faceam câte o treabă mai deosebită și îmi dădeam o zi liberă, o așa-zisă recuperare. Pentru o escapadă îmi trebuiau minimum cinci zile, dar depindea și de cum ne adunam cu prietenii sau cunoștințele dornice de ieșire, însă, de regulă, eram cel puțin cinci oameni”. Sandu-Andrieș ajungea în special în Munții Făgăraș, dar mergea și pe Ceahlău sau în Munții Rodnei. De ce? „Ajungeam des în Făgăraș pentru că este cea mai frumoasă zonă alpină din țară, cea mai spectaculoasă, mai dificilă, și cu posibilități de «aventură»”. Însă, „distracția” începea o dată cu aprovizionarea. „După 1982, dar în special în 1989, nu se mai găseau alimentele speciale pe care le ia cu el un montaniard. Așa ajungeam de stăteam săptămâni bune la coadă înainte de plecare pentru a ni le procura. Era greu să stai la rând să le obții. Asta o făceai în timpul liber de după serviciu. Nici măcar conserve nu se găseau. Cu cel puțin o săptămână

înainte, stăteam la coadă și obțineam, pe rând, dacă eram norocoși, lucrurile de care aveam nevoie. Cu greu obțineam brânză, unt, salam, care nu se găseau cum se găseacum. Brânza topită era o raritate. Produse conservate pentru călătorii, folosite în turism astăzi, nu existau. Nu existau porții pentru o zi, ambalate frumos. Pe atunci luam cu kilogramul, la pungă. Foarte greu obțineam și ciocolată. Dacă prindeam, luam câte 20 odată. De asemenea, nu se făcea comerț cu pioleți, colțari, iar sacii de dormit din magazinele românești erau de proastă calitate. Simțeați că trece vântul prin ele. Nici corturi nu prea erau. Mai împrumutam de la cei care făceau rost, adese din străinătate”. Pe atunci erau puțini români care dispuneau de mașină proprie. Se circula mai mult cu trenul care, de cele mai multe ori, era supraaglomerat. „Mergeam în picioare, urcam și coboram pe geam cu bagajul”. Și pe atunci cele necesare pentru o excursie atârnam mai greu în spate, explica Sandu-Andrieș, pentru că nu existau materialele ultraușoare de astăzi. Uneori ajungea să pună în cârcă la plecare și 35-40 de kilograme.

(Continuare în pag. a III-a)

JURNALUL ZILEI

Felicitări pentru Kim Ir Sen

La 9 septembrie, Republica Populară Democrată Coreeană (RPDC) aniversa 41 de ani de la proclamarea republicii, iar Scînteia a „marcat” evenimentul câteva zile la rând. Zeci de telegrame s-au trimis atunci cu destinația Phenian. Toamna, pentru câteva de la culesul viilor, în București apăreau mustăriile. În plin avânt se afla sud-vestul Capitalei, scria Informația Bucureștiiului. În ultimii ani, în zona Ghencea, Drumul Sării, Compozitorilor, Lețea Gheorghe se construiau cu frenezie blocuri, magazine, școli și parcuri.

De „23 August”, „Nodon Sinmun”, oficiul Partidului Muncii din Republica Populară Democrată Coreeană (RPDC), acordase pagini întregi zilei naționale a României. La două săptămâni, „tovarășii” români s-au revanșat. La 9 septembrie, RPDC aniversa 41 de ani de la proclamarea republicii, iar Scînteia a „marcat” evenimentul câteva zile la rând. Zeci de telegrame s-au trimis atunci cu destinația Phenian. Au felicitat

Coreea de Nord și pe „genialul ei conducător”, Kim Ir Sen, președintele Nicolae Ceaușescu, Constantin Dăscălescu (prim-ministru), N. Giosan (președintele Marii Adunări Naționale), Ministerul Afacerilor Externe (MAE), Ministerul Apărării, Consiliul Național al Frontului Democratiei și Unității Socialiste, CC al Uniunii Generale a Sindicatelor din România, CC al Uniunii Tineretului Comunist și alte instituții. Mun Bong Rok, ambasadorul coreean la București, a oferit, la rândul-i, o recepție.

(Continuare în pag. a III-a)

Rămas-bun, tabără dragă!

Tabăra de copii de la Năvodari prima cea dintâi vizitatori la 1 iunie, de Ziua Copilului. Apoi, la 15 iunie veneau copii de la gimnaziu și de la 15 iulie primea liceenii. Erau serii de câte 14 și 18 zile, trenurile veneau și plecau mereu din Gara de Copii Năvodari. La 14 septembrie pleca ultimul tren din această tabără.

Există amintiri prinse ca acele de siguranță de sufletele noastre. Elevii și liceenii de acum 20 de ani își amintesc cu siguranță de zilele fierbinți ale verii lui 1989, când adunau prietenii în tabăra de la Năvodari. Serii calde sau reci, cu dansuri sub cerul plin cu stele, cu teama că vor fi prinși pentru că au părăsit tabăra fără știrea profesorilor imediat după stingerea dar cu speranța că seara următoare o vor lua de la capăt. Își vor aduce aminte de sala de mese, de ospătărele care le dădeau cacao cu lapte, pâine, ou fiert. De gimnastica de învioreare, obligatorie... Ne-am adus aminte și noi vorbind cu profesorul Octavian Rusu, care are 40 de ani vechime în tabăra de copii de la Năvodari și a fost mult timp directorul ei.

„Prin 1964 profesorul Traian Cartacai, de educație fizică, a avut ideea

trăsnită să facem o tabără pentru copii în cabanele fostei pușcării de la canal de prin anii '53-'56”, spune Octavian Rusu. „În acea perioadă, până în 1969 puteau să vină cam 1.500 de copii din toată țara. În 1969 a obținut și aprobarea Sindicatelor, pentru că această tabără a fost realizată din cotizațiile membrilor de sindicat care făceau parte din UGSR, căci se știe că nu exista decât un sindicat până în 1989. În 1969 a început construcția taberelor Delfin și Albatros, 1.100 de locuri și Albatros, 1.400 de locuri. În

1970 s-a dat în folosință la capacitatea maximă, partea de lângă Albatros și s-a construit hotelul. În 1971 s-a construit Gara de copii, unde venea câte un tren pe zi, la Cutezători, Delfin și Albatrosul. Copiii coborau pe peron și se făcea triajul medical. Toată lumea era văzută la intrarea în tabără sau aibă rubeolă, rujeolă, pojar, vărsat de vânt sau chiar toxinfecție alimentară. Am avut și cazuri de păduchi. Chiar râie... Aveam policlinica complexului unde orice situație se putea remedia, și la ora actuală ea există. Două ambulanțe, una antișoc, care stă pe plajă, cealaltă la policlinică, pentru cazuri speciale. Garniturile aduceau 16-18 vagoane de copii. În 1974 s-a mai construit o tabără, lângă cea veche, Cutezători, Perla, cu 1.050 de locuri.

Copiii învățau foarte multe cântece aici. Cântărețul de muzică populară Ioan Bocșa a stat cu noi ani întregi și a învățat mulți elevi să cânte.

Am fost primul director de tabără din 1974 până în 1990. Am pornit ca profesor însoțitor de grup, pentru că am făcut canotaj în facultate, iar profesorul Cartaci m-a văzut cum înot și a crezut că sunt profesor de educație fizică. M-a întrebat dacă vreau să rămân în comandamentul taberei Cutezători, i-am spus că duc copiii acasă la liceu și mă întorc. Apoi, am fost promovată la funcția de coordonator de activități sportive pe plajă și de-abia în 1977 au aflat că nu sunt profesor de educație fizică, ci de fizică. Activități opționale, cercuri de limba română, desen, șah. Astăzi se stă, atunci nu prea. La 100 de copii era un profesor de educație fizică, la 200 de copii era un profesor de muzică. Profesorul de educație fizică începea la 6-45 gimnastica de învioreare care era obligato-

rie, competițiile pe plajă și după-amiază, de la 17:30 și 18:00, începeau competițiile la terenurile pe care le mai vedeți în tabără acum. Erau pline de copii, iar după 19:30 jucau și profesorii, că eram și noi tineri. În 1977 mi-au dat să arbitrez finala pe complex la baschet, știam fotbal, știam handbal, știam volei. Nu știam baschet, nu știam să fluiere la trei pași și m-au prins. A fost jenant că un profesor de fizică poate să facă de toate în afară de baschet. Nu m-au dat, afară din funcția de director de tabără, dar până în 1989 nu puteai să înaintezi peste director de tabără. Coordonator de activități, comandant de unitate și directorul de tabără. Peste tabere era comandamentul complexului, în care intra cineva de la Consiliul Național al Pionierilor și de la UTC. Aceia erau șefii noștri.

În 1985 a venit ordin să îmbrăcăm copiii noaptea în costume naționale, pentru că a doua zi venea Ceaușescu și Poliana Cristescu. În loc să plece trenul la 10:30 cum era programat, a plecat la 16:00. Eu împreună cu alți colegi și cu un profesor din lotul de aural handbalului, domnul Horobăț, i-am trezit pe copii, dormitori cum erau, și i-am îmbrăcat în costume naționale ca să-l primim pe Ceaușescu. Așa erau regulile de atunci. Fiecare copil avea o floare în mână. A aterizat pe câmpul de aici, dar înainte de a se face asta am fost controlați să nu avem chest, nimic metalic. Doamne profesoare să nu aibă nimic în genți nimic în afară de farduri sau o sticlă curapă în cazul în care i se făcea rău vreunui copil.

(Continuare în pag. a III-a)

Dumitru Iuga a fost eliberat din Penitenciarul Jilava

După șase ani de detenție, calvarul lui Dumitru Iuga s-a încheiat. Sosise, la 9 septembrie 1989, ultima zi de detenție, prima zi de libertate a fostului tehnician de la TVR. Securitatea începea, în aceeași zi, febrile acțiunile de supraveghere a celui considerat, încă, un „element periculos”. Discuții „lămuritoare” cu fostul deținut, filaj, „prelucrare informativă”, ascultarea telefoanelor, racolarea informatorilor făceau parte din planul de măsuri de izolare a lui Dumitru Iuga.

Planul de măsuri al Securității

În luna august 1989, înainte de eliberarea lui Dumitru Iuga, Securitatea a elaborat un plan de măsuri în dosarul de urmărire informativă „Iorgu”. Colaborau, printre altele, Securitate Municipaliului București (SMB), Direcția I și Direcția a IV-a, alte secții și unități speciale. Scopul acțiunilor complexe era izolarea fostului deținut politic. Pe lângă obiectiv, au intrat în „malaxorul” informativ al securiștilor rude apropiate și îndepărtate, foști colegi de serviciu de la Radioteleviziune, prieteni, cunoștinți, vecini de bloc. Cu toții au devenit „surse” și „legături”.

Din planul de măsuri, special alcătuit pentru Dumitru Iuga, aflăm fiecare operațiune a Securității, defalcată pe secții și direcții. Astfel, SMB a introdus mijloace tehnic-

operative la domiciliul lui Iuga din Bulevardul Bucureștii Noi. Din bloc au fost recrutați ca informatori doi vecini. Soția și fata cea mare au fost, la rândul-le, „incadrate informativ” la locurile de muncă. Pentru a se preveni contactarea membrilor oficiilor diplomatice și consulare ale țărilor occidentale la București, D. Iuga a fost dat în consemn la Unitățile Speciale „F” și USLA. Și ajutoarele sub formă de colete sau valută, trimise de organizații din vestul Europei, au fost interzise. Unitatea Specială „I” trebuia să restricționeze convorbirile telefonice internaționale și să le interzică pe cele purtate cu cetățeni străini aflați în România. Soția „obiectivului” și ficele sale au fost luate în „contact operativ pentru influențare pozitivă”. Pentru ofițeri, începea munca „de educare și descurajare”. Din plan făcea parte și ideile politice. Altfel, i-a mai spus securiștilor, pe Iuga îl aștepta din nou închisoarea. Și, poate, și mai rău. „Veți avea tot dreptul să-ți trăiești viața, dar prima greșală, și nu interpreta, corect, la prima faptă, încercare de faptă, atitudine sau preocupare, repet la prima greșală, faptă, încercare de faptă, atitudine sau preocupare antisocială, ostilă, să-ți că va fi reprecuat, va fi anihilată din fașă”, i-a spus Deleanu lui Iuga, conform documentelor păstrate în dosarul de urmărire informativă „Iorgu”, aflate actualmente în custodia CNSAS.

stabilit în județul Covasna, care fusese vizitat în 1988 de un diplomat american. Responsabili cu îndeplinirea planului de măsuri, din partea fiecărei direcții, erau locotenent-colonel Gheorghe Marin (Direcția I), locotenent-colonel Vasile Deleanu (SMB) și căpitanul Marin Burgui (Direcția a IV-a).

„Vom lua măsuri ferme și n-apuci să faci nimic!”

Conform planului, i-a revenit colonelului Deleanu misiunea de a-l „influența pozitiv” și „descuraja” pe Dumitru Iuga. Dialogul s-a purtat în ziua eliberării. Ofițerul a aplicat atunci metoda bicicliului și a zăhărelui. I s-a promis fostului deținut o viață „normală” în schimbul renunțării la ideile politice. Altfel, i-a mai spus securiștilor, pe Iuga îl aștepta din nou închisoarea. Și, poate, și mai rău. „Veți avea tot dreptul să-ți trăiești viața, dar prima greșală, și nu interpreta, corect, la prima faptă, încercare de faptă, atitudine sau preocupare, repet la prima greșală, faptă, încercare de faptă, atitudine sau preocupare antisocială, ostilă, să-ți că va fi reprecuat, va fi anihilată din fașă”, i-a spus Deleanu lui Iuga, conform documentelor păstrate în dosarul de urmărire informativă „Iorgu”, aflate actualmente în custodia CNSAS.

(Continuare în pag. a III-a)

CALENDAR

9 septembrie (sâmbătă)

Soarele a răsărit la: 6:47, a apus la 19:38
Luna a răsărit la: 16:08

Sărbătoare creștină: Sf. și Dreptii părinți Ioachim și Ana; 1) Sf. Cuv. Dimitrie de la Vorona; Sf. Mucenic Severian; Cuviosul Teofan Mărturisitorul

S-a întâmplat la 9 septembrie 1989

● La Budapesta a avut loc o întrevedere între Rezső Nyers, președintele P.M.S.U. și Jose Eduardo dos Santos, președintele Angolei, aflat într-o vizită în capitala Ungară, informa agenția M.T.I. Au fost examinate relațiile dintre cele două țări și s-a procedat la un schimb de păreri asupra unor probleme internaționale.

Ramona VINTILĂ

Celebritățile epocii își petreceau vacanța la 2 Mai

(Urmare din pag. 1)

Circula autobuzul 24, tipul vechi, cu burduf, era ca vai de el. Dacă aveai mașină, era ceva mai confortabil, dar oricum ocoleai, că alt drum nu era. Pentru că autobuzul trecea prin localitate, considerată de graniță, grănicierii opreau autobuzul și făceau un control pasagerilor. Varianta prin port era ceva mai directă, povestește mai departe Irina Damiean, scurta mult, dar și să duci bagajele de la gară, care este la celălalt capăt al orașului, să traversezi tot portul – se trecea pe pontoane, apoi de un pod de bărne, dedesubt se vedeau vapoarele – nu era chiar lesne. „Să treci prin port nu era nici o problemă, confirmă Carmen Costea. Scurtătura «la picior» era, teoretic, pentru angajații portului. Dar nu te întreba nimeni, paznicii erau tot de-ai satului, te vedeau că mergi să ieși pâine de la Mangalia, te lăsa, nu era cu intrare. Dacă veneai ca turist, cu bagajele, era greu. Altminteri, treceam de câte ori voiam.”

Mâncat, băut și plajă nonstop

Ajunși în sat, fiecare tragea la gazda „lui”. „La noi, ca la toată lumea, spune mai departe Carmen Costea, erau familii care veneau an de an. Ne anunțau prin vederi, prin scrisori, «Rezervați-mi între data cutare și cutare, camera de la stradă, că vin». Sau ne scriau. Aveam zeci de vederi, le foloseam apoi pe post de fărâș, că n-aveam ce face cu ele. La câte primeam. În plus, se cam știa care când vine. Fiecare își găsea câte o gazdă unde se simțea bine, se obișnuise. Mai veneau împreună, mai multe familii, se cazau împreună, la modul cameră lângă cameră, nu se deranjau. Erau și oameni care stăteau mai mult, dar, de regulă, stăteau cam două săptămâni. Nu era vacanță de zece zile ca acum, lumea își împărțea concediul în două, două săptămâni la mare, două la munte. Sigur că erau și excepții, unii stăteau și vara întreagă. La casa de peste drum stătea Nina Cassian. Zăcea pe poartă nonstop, venea în mai și mai pleca în octombrie, făcea parte din peisaj. Când dispărea Nina Cassian, clar nu mai era sezon. A venit vreo 40 de ani la rând, a venit la tinerete, și a plecat la 75 de ani.” Alt obișnuit al locului era actorul Jorj Voicu. „Era o apariție, și-a amintit și Nicolae Algiu. Avea niște kilograme în plus – mai multe, așa –, noi râdeam, spuneam că, dacă intră în apă, crește nivelul mării. Localnicii se cam fereau să-l găzduiască, le era frică să nu le fupă patul! Umbra îmbrăcat într-o chestie albă, un fel de cămașă foarte lungă, arăta ca o chestie albă care se mișcă. Tot așa intra și în mare. Dar era simpatic.”

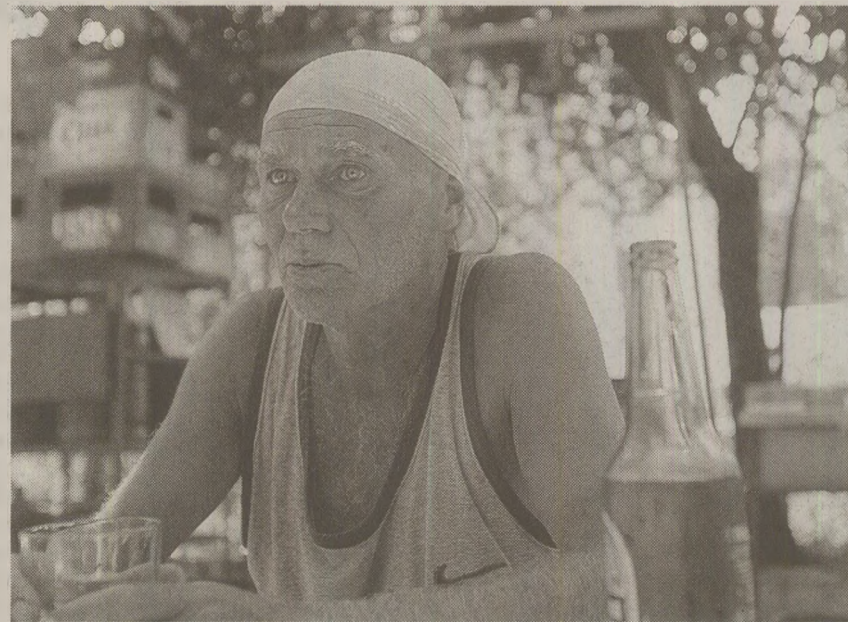
Tot turistul făcea primul drum la poșta, să dea telefon acasă. „Se stătea la coadă cu orele, și-a amintit în continuare Irina Damiean. Erau două telefoane cu țese, dacă se strica unul, coada se muta toată la celălalt.” Nimeni nu era scutit de coada la telefon. „Când m-am făcut mai mare mă șmecherisem, povestește amuzată și Carmen Costea: trebuia să sun acasă să spun că am ajuns, dar sunam din gară de la Mangalia imediat ce ajungeam. «Bună, am ajuns bine, pa, că nu pot să mai vorbesc», și închideam rapid. Îmi ziceam că mai sun eu altă dată. Dar în 2 Mai, dacă vedeam o coadă de zece persoane, mi se părea că-s

multe – «Paaa, altă dată!». Și uite așa mă trezeam că se face 15 septembrie și nu mai sunam.” Nimeni n-avea telefon la 2 Mai. A fost epoca de glorie a vederilor. „Era o nebunie cu vederile, un fel de tabiet, continuă Carmen. Toată lumea trimitea, imediat ce ajungea, a doua zi era la poșta să pună vederi. La mama, la bunica, la mătuși, unchi, prietenilor, colegilor.”

Pentru unii, programul zilei consta în... relaxare pe toată linia. „Era libertate, rezumă Carmen Costea șirul vacanțelor la 2 Mai. Doar de asta veneau, să se relaxeze. Ce făceau toată ziua? Mâncau, fumau, beau și făceau plajă nonstop. În curte la Babica au fost numai familii de medici. Mai venea o familie de diplomați. Aterizau de la New York, aveau o vilă în București, dar soseau, lăsaș bagajele și se cărau direct la 2 Mai. Se săturaseră de atât cravată, cămașă la dungă. Aici era un loc unde nu-i cunoștea nimeni, aveau și ei voie să stea în slip, să-și ia un băț și să dea la pește pe dig, nu se uita nimeni, în 2 Mai era doar domnul și prenumele, atât.” Toată lumea făcea nudism la 2 Mai. Plaja, lată și... ferită de privirile indiscrete, s-a îngustat an de an după apariția Șantierului Naval de la Mangalia. „Șantierul asta a fost într-un fel o nenorocire pentru 2 Mai, este de părere Toma Toader, a stricat farmecul sălbatic al locului. Construcțiile din șantier au deviat curenții, s-a produs oricum un fenomen, că plaja s-a tot micșorat an de an.”

Dar nu chiar toți musafirii stăteau ziua-ntreagă tolanți la soare. În solitudinea camerei sau în văzul tuturor, scriitorii și pictorii îmbinau utilul cu plăcutul. Bunăoară, pe Nina Cassian locul trebuie c-o inspira. Zilele petrecute la 2 Mai, nota adesea în jurnal, erau propice creației. Multe dintre versurile sale au fost create în ambianța unică a satului dobrogean. Mai ușor depistați cu ce se ocupă pictorii. „Pictau cu apă de mare, pe dig pictau, și-a amintit Carmen Costea. Aveau borcanele cu apă de mare, pictau, cică ieșea altfel. Eu, copil fiind, ziceam: «La, uite, mai mângălește una, mai e o nebună!». Noi, copiii, care băntuam de la un dig la altul, ne luam la întrecere, normal că îi consideram nebuni. Să stai tu patru ore în fund și să mângălești, să aștepti să treacă salupa sau să prinzi momentul când se întorc pescarii. Ni se părea că stau acolo de-o veșnicie.”

Mesele zilnice erau asigurate tot de gazdă. „Îmi aduc aminte de-o actriță de mână a pașpea, destăinuie și Toma Toader din hachițele vedetelor de-odinioară, care-o chinuia pe mama îngrozitor, voia șapte feluri de mâncare pe zi, avea tot felul de pretenții.” Meniul era pe bază de pește, în principal, de care locul nu ducea lipsă. În plus, fiecare se descurca cum putea. Bărbații lucrau în turism, în stațiuni, povestește Carmen Costea. „Atât timp cât făceau aprovizionare la hotel, îi făceau și ție parte, cu bani, firește. Se mai găsea și la alimentară, lumea se descurca. Mătușă-mea, tanti Moti, se descurca chiar bine. Soțul ei era sofer, aveau mai mulți bani, mai multe posibilități, mulți se cazau la ea. Avea și 30 de persoane la masă. Țin minte că m-a chemat să o ajut cu un grup mai mare venit din Tel Aviv, cel mai mic avea 1 an și cel mai mare 80 de ani. O doamnă mai în vârstă m-a chemat într-o zi și m-a rugat să mă duc la alimentară să îi cumpăr fix un cubuleț de unt, din acela mic, cum sunt acum pentru micul dejun. Că îi trebuie neapărat, să mă duc să îi cumpăr. M-am uitat la ea, am crezut că e nebună. De

Celebritățile ajunse în vacanță la 2 Mai aveau aceleași condiții de trai ca și localnicii: mâncau la fel, se spălau la butoi, dormeau în camerele folosite peste an de săteni

FOTO: Christian Silva

unde să îi găsesc un unt, și încă un cubuleț mic? Aveam unt, cumpăram, i-a și găsit tanti Moti, dar nu așa imediat. Trebuia să se întoarcă cineva, fie de la Constanța, fie de la București, să facă aprovizionare.”

Idile de-o vară

Nina Cassian o numea pe gazda ei de la 2 Mai „fermeia noastră, Katy”. Despre cum îi priveau localnicii pe vizitatori, ce impresii le produceau, cum și cât intrau în relații cu ei ne-au explicat mai departe interlocutorii noștri. În relațiile localnici-„vedete” erau de tot felul: spontan se infiripau idile; musafiri și gazdă își mai treceau împreună zilele lungi de vară; se tratau cu politețe distanțată și, de ce nu, se mai și ignorau. La 2 Mai, regula casei era că nimeni nu dădea socoteală nimănui, pentru nimic. Apoi tace, zămbește, „conspi-

rativ” și ne lasă să înțelegem ce vrem. „Localnicii nu-i băgau în seamă, își amintește Carmen Costea. Foarte puțini aveau televizor, nu existau atâtea televizoare, în toate curțile mormăia Radio Vacanța. De fapt aveau, dar nu ca acum, când totul de întâmplă la televizor, totul se anunță la televizor. Mai recunoștea un actor, un cântăreț. Localnicii nu-i întrebau nimic. Nu tăbăra nimeni pe ei. Eu îi mai știam, locuim la București și veneam în vacanțe. Dar la fiecare casă era câte-o vedetă. În plus, localnicul nu făcea plajă, nu s-a pomenit așa ceva, deci mai toată ziua nu se întâlneau.” Să dai nas în nas cu o „vedetă” era ceva obișnuit. Elena Algiu și-a amintit că a stat la o coadă cu Emil Hossu. „Familia mea se conversa pe plajă cu Ioan Chirilă, venea cu soția și copiii, își amintește Irina Damiean. Eram mici, mă jucam cu Tudor în nisip, tata vorbea cu Ioan Chirilă despre fotbal. Mama era mai «în temă»

cu vedetele. La bunicii mei în curte au stat mulți – actrițele Marga Barbu, Olga Tudorache, Ileana Stana Ionescu, Dorina Lazăr. De regulă, nu erau probleme, unul singur, fiul unui regizor, Andrei Șerban dacă nu greșesc, era mai... zbuciumat, așa, avea mai multă personalitate, ai mei s-au gândit dacă să-l mai primească. Dar asta erau excepții. Îmi mai aduc aminte de Rodica Popescu Bitănescu, Alexandru Paleologu, Iurie Darie, Alexandru Arșinel.”

„Au fost vremuri frumoase, conchide Carmen Costea. Acesta este un sat care aparține de comuna Limanu, dar toate se întâmplau la 2 Mai, nu în centrul de comunitate, turismul aici era în floare. Cine venea avea aceleași condiții ca și oamenii locului, mâncau la fel, se spălau în curte la butoi, dormeau în camerele folosite peste an de săteni. Oamenii erau parcă «mai egali!».”

Cristina DIAC

Rămas-bun, tabără dragă!

(Urmare din pag. 1)

Acolo, la comandamentul unde primim copii, iar astăzi este internetul și Sala Prieteniei, eu eram la distanță, nu am auzit prea bine că era nu o stație de amplificare puternică, dar am aflat după aceea ce a spus Ceaușescu. „Totul, totul pentru copii”. Astfel a dat din mâini și a doua zi am aflat că acel camping nu va mai fi pentru civili, ci pentru copii... și așa s-a construit tabăra pentru copii Lebadă. În primul an a funcționat numai cu un fel de corturi militare, unde intrau 10-12 copii, anul următor au început să construiască căsuțele. Până în 1989, chiar 1990 au fost făcute căsuțele moderne, de câte două, trei locuri în cameră. În 1989, s-a aprobat de Canalul Dunăre-Marea Neagră să se construiască Tabăra Victoria. De prin 1985 nu au mai fost cazați elevi, ci brigadierii și soldații care munceau la Canalul Midia-Năvodari. În contrapartidă pe terenul viran s-a construit Tabăra Victoria cu 2.400 de locuri, 10 pavilioane, mai frumoase decât cele din Delfin, Albatros.

În felul acesta am ajuns în 1989 la capacitatea maximă de 11.000-12.000 de locuri. Pe serie. Seriiile erau de 14 zile la elevii de gimna-

ziu și liceu și 18 zile, coloniile de preșcolari. La 1 iunie, de Ziua Copilului veneau preșcolarii, după 15 iunie veneau școlile generale, apoi liceele. La 14 septembrie pleca ultimul tren din Năvodari. Plecau cinci zile la rând. După eu eram director adjunct pe complex, colegul meu, Dumnezeu să-l odihnească, profesorul Sandu Vasilescu, care era și coleg de școală, îmi spunea: „Tavi, tu rămâi anul ăsta ultimul, că la anul rămân eu”. Așa că plecam cu ultimul tren, la 14 septembrie. Țin minte că prin 1985 eram director la Perla și copiii se pregăteau de plecare cu o garnitură specială, se bloca șoseaua, erau aduși cu autobuz, apoi se urcau în tren și cântau „La revedere, tabără dragă!”

Din cauza unui proces să-i spunem fantomă, Tabăra Victoria nu mai face parte astăzi din Complexul SIND România. A fost vândută. În 2004 am avut capacitatea de 4.200 de locuri, s-au restructurat dormitoare mari, care aveau 24 de locuri, s-au recompartimentat și au ajuns la 8 și 10 locuri. Din 2007 s-au recompartimentat și s-a reinvestit de SIND România circa 7 miliarde de lei vechi, s-au făcut pavilioane de circa 720 de locuri, 7, 10 și 6.

Cererea a fost pentru anul acesta pentru 11

serii la 520 de locuri în 7 și 10, plus hotelul. Facem aerobic în fiecare zi, seri de dans, concursuri de dans...

Pe plajă, tot felul de concursuri. Au venit de la Poliție pentru o campanie împotriva traficului de persoane, s-au folosit de povestea Scufiței Roșii, ca să dea un exemplu copiilor. Așa cum lupul a profitat de inocența fetei, așa sunt și oamenii care pot părea prietenoși, dar care ascund altceva în spatele unei fețe prietenoase. Este necesară o astfel de educație în zilele noastre”, ne-a spus profesorul Octavian Rusu. Dacă se pierde tabăra aceasta ar fi o crimă.

Nu mai avem pe litoral alt loc unde să-i ducem pe copii. Ar fi păcat să-i schimbăm destinația. De 40 de ani, trei luni pe vară, vin aici. Fac muncă patriotică, voluntară, mi se pare prea puțin, dar nu mai găsim profesori tineri care să facă ceea ce facem noi. Îștim și pensie și voluntariatul nu există la noi. Nu știu ce va urma. Dacă vom pierde tabăra, iar copiii nu vor mai avea unde să facă mișcare, vor deveni obezi, vor sta numai la calculator, nu vor ști să socializeze. De aceea cred că trebuie să le prezentăm alternativa”, a încheiat Octavian Rusu.

Loreta POPA

Dragostea româno-sovietică, între vorbă și fapte

(Urmare din pag. 1)

Eu nu știam în românește decât «Bună ziua», «Cât costă?», apoi arătam cu degetul ce vreau să cumpăr și să număr până la zece. Florin știa rușeste la perfecție, stătuse doi ani în Rusia. Locuia într-o garsonieră unde-avea o canapea și o măsuță. Cât era plecat el la serviciu stăteam în casă și așteptam, mai mergeam la piață, dar mare lucru n-aveam ce să fac. Mi-a fost greu, dar când dragostea e mare nu vezi neajunsurile. Vecinii erau drăguți, vorbeau cu noi, dar eu nu înțelegeam nimic-nimic. Cum natal meu, viitorul meu cumnat pe atunci, lucra de mulți ani în turism, la Costinești, la Olimp. Așa că am fost câteva zile la el, la mare. Am stat cu toții grămadă în apartamentul muncitorilor, dar a fost foarte frumos. În acest timp, Florin era supus unui fel de anchetă, i se puneau fel și fel de întrebări la uzină. În septembrie mi-a expirat viza și a trebuit să mă întorc în Rusia. Eu la serviciu n-am avut nici o problemă, dimpotrivă, când am plecat prima dată mi-au spus să nu-mi fac lichidarea, să îmi iau concediul de odihnă, întâi să merg, să vad dacă îmi place, dacă mă adaptez, să nu mă grăbesc. Daram decise să mă întorc în România. Părinții mei nu s-au

Românii plecați în URSS nu făceau numai schimburi de experiență. Uneori se și căsătoreau cu frumoasele rusoaice

opus. Târziu am aflat că mama plângea nonstop, dar mie nu mi-au spus niciodată nimic. În noiembrie eram din nou la București. Cam atunci pe Florin l-au dat afară de la uzină, lucra la 23 August,

spuneau că e «trădător al patriei» dacă se însoară cu o rusoaică. Venisem să mă intererez ce acte trebuie exact pentru căsătorie. Ne-am dus la Ministerul Justiției, ne-au dat o listă foarte lungă, cu tot felul de hârtii, care mai de care: acordul de la mama, de la tata, de la părintii lui, adeverință de la Primărie, că pot fi luată în spațiu. Și toate trebuiau traduse. Florin n-a stat mult fără loc de muncă, în decembrie a venit Revoluția, am ieșit și noi pe stradă, ne-am bucurat, am zis c-am scăpat. N-a fost chiar așa. După ne-au spus că trebuie alte acte, că s-a schimbat situația. În fine, pentru căsătoria mea am avut nevoie de un geamantan de hârtii, nu exagerez, dar până la urmă am reușit. După drumuri București-Moscova-Orenburg, caută traducător de română, și de unde să găsești traducător de română la Orenburg?, timp, bani, nervi. Până la urmă s-a terminat cu bine.” Iulia Medeleanu, născută Kaverina, s-a stabilit în România. Astăzi este mama adolescentei Marina. Teama de a nu greși, întâlnită la cei care trăiesc în altă țară și în altă limbă decât cea în care s-au născut, vine din timiditate și bun-simț; pentru că vorbește limba română poate mai corect decât mulți nativi.

Cristina DIAC

ECONOMISEȘTI și CITEȘTI!

BIBLIOTECA PENTRU TOȚI
O colecție de literatură românească

În fiecare miercuri,
numai cu **JURNALUL NAȚIONAL**
CEL MAI CITIT ZIAR DE CALITATE
www.jurnalul.ro

10,9
LEI

Cărțile se distribuie la chioscuri sau cu abonamentul Jurnalul PLUS și Jurnalul cu Carte.

DIN PRESA INTERNAȚIONALĂ

Gorbaciov: reîntoarcere dificilă la post

Cotidianul Le Soir, din Belgia, scria, la 9 septembrie 1989, despre atmosfera tensionată și despre situația economică sumbră de pe teritoriul întregii URSS ca despre cele mai importante probleme cu care trebuia să se confrunte Mihail Gorbaciov la întoarcerea din concediul în Crimeea.

„Reîntoarcerea lui Mihail Gorbaciov la lucru, zilele următoare, după cinci săptămâni de vacanță, se anunță dificilă. Agitația naționalistă din toate colțurile URSS-ului și riscul de noi conflicte sociale au luat o amploare atât de mare, încât dificultățile economice trec practic pe planul doi. A fost o vară fierbinte în republici, cu mobilizarea fără precedent a peste un milion de oameni în țările baltice cu ocazia sărbătoririi a 50 de ani de la pactul germano-sovietic care a permis în 1940 anexarea lor de URSS și confruntările dintre rusofoni și moldoveni, la care se adăugă tensiunile din Caucaz. «Este uimitor că în această situație principalii conducători își permit să dispară de pe scena publică timp de peste o lună», subliniază un diplomat occidental. Pe frontul penuriei generale nu se înregistrează nici un progres. În august, a fost anunțată decizia de a aprova salarii prioritari, prin intermediul întreprinderilor la care lucrează. Pe această temă s-a ținut joi o ședință a Comitetului Central, sub conducerea lui Viktor Nikonov, s-au reclamat «lentărea și lipsa de dinamism» pentru punerea în practică a acestei decizii. Dintr-un coș zilnic de 1.200 de produse, doar 200 sunt disponibile în cantități suficiente, anunța TASS recent. Pe termen scurt, mai gravă este paralizia care a

La întoarcerea din vacanță, liderul de la Moscova, Mihail Gorbaciov, trebuia să țină piept pretențiilor autonomiste ale mișcărilor naționale din Uniunea Sovietică FOTO: Arhivele Naționale

cuprins rețeaua de căi ferate din sudul URSS-ului cauzată de greve – 300 de trenuri de marfă blocate în Azerbaidjan, 150 în Moldova – care ar putea induce efecte în lanț în toată zona. Și recolta de cereale ar putea fi afectată, cu atât mai mult cu cât transportul este deja foarte complicat din cauza lipsei de carburanți în unele regiuni. Dar primul hop pe care trebuie să-l treacă Gorbaciov va fi întâlnirea în plen a Comitetului Central pe tema

naționalităților, întâlnire reprogramată de mai multe ori. Numărul unui sovietic va trebui să dea un răspuns strigătelor de independență care se aud aproape peste tot în URSS, dar și contraatacul conservatorilor, care cer Guvernului măsuri concrete pentru reafirmarea «autorității Moscovei». Calendarul intern foarte încărcat și situația incertă au dus deja la amânarea vizitei lui Gorbaciov la Helsinki,

prevăzută inițial pentru sfârșitul lunii septembrie. Vacanța petrecută la Marea Neagră, în Crimeea, nu a fost deloc liniștită pentru Gorbaciov, iar întoarcerea la lucru este extrem de agitată.

DIN PRESA EXILULUI

„În disputa româno-maghiară nu poate fi vorba despre frontiere“

Ziarul maghiar Nepszabadsag a publicat un interviu acordat de Karoly Kiraly, unghur din România, trăind în continuare în țară, cunoscut ca unul dintre primii responsabili ai conducerii de la București care și-au exprimat deschis dezacordul cu politica regimului Ceaușescu, mai ales în ceea ce privește naționalitățile. Interviul, tradus de Gaspar Biro, a fost transmis la Europa Liberă. Publicăm mai jos câteva fragmente.

„...Cred că în disputa româno-maghiară nu poate fi vorba despre frontiere. Nu mă refer la poziția oficială maghiară, fără echivoc în această problemă. Sinceritatea acestei poziții nu este pusă la îndoială nicăieri în Europa, cu excepția României. Disputa româno-maghiară trebuie să rămână la toate nivelurile ceea ce este astăzi, o problemă a drepturilor omului, cu referire la drepturile fundamentale ale omului și naționalităților. (...) Sentimentul lipsei de perspectivă începe să ia proporții în rândurile maghiarilor din Transilvania, ceea ce a declanșat valul de refugiați din ultimii ani. Conducerea i-a vândut aproape pe toți evreii din România, în 10-15 ani vor avea aceeași soartă germanii. E un proces ce pare ireversibil. Noi suntem mai numeroși, vreo două milioane, și, atât din cauza numărului, cât și a limbii și culturii, suntem bucuria cea mai grea de digerat în procesul de formare a «națiunii române omogene». Dispariția, asimilarea noastră nu se pot face ușor, cer timp îndelungat.

În perspectivă, omenirea nu are decât o singură alternativă: democrația, care e inseparabilă de respectarea drepturilor omului, a libertăților cetățenești în regiuni din ce în ce mai largi, inclusiv în țările numite socialiste, și schimbarile rapide din URSS, Ungaria, Polonia dovedesc acest lucru. România nu se poate sustrage dacă nu vrea să ajungă la periferia istoriei. Lucrul acesta e știut de foarte mulți oameni, numărul lor este în creștere, cum o dovedesc luarea publică de poziție a unor intelectuali renumiți, precum și declarația celor șase foști conducători de partid. Într-o Europă pluralistă, cu granițele deschise, pe care uniificării, din care vor face parte, deopotrivă, Ungaria și România, ca țări democratice și libere, își va pierde sensul orice dispută națională.

(...) Unii cunoscuți de-ai mei, români (pană și oficiali), mi-au redreptat, și nu numai mie, ci și altor transilvăneni care luptă pentru respectarea drepturilor noastre, că ne ocupăm numai de noi înșine și nu ne pronunțăm în numele întregii populații a României, că doar trăim cu toții la fel de greu și de lipsiți de drepturi. La aceste propuneri nu pot să răspund decât următoarele: În România, transformările democratice trebuie înfăptuite de membrii majorității naționale. Două milioane de maghiari nu pot democratiza o țară de 22 de milioane și jumătate de suflete. În situația dată, noi, reprezentanții

minorității maghiare din Transilvania, trebuie să ne limităm la situația noastră specială, care ne doare pe noi. Națiunea majoritară nu simte această durere, eventual o înțelege în parte. Acestea sunt două lucruri diferite. Natural, dacă lucrurile evoluează într-un anumit fel, nu numai că suntem gata, dar considerăm de datoria noastră să luăm parte la rezolvarea greutăților comune. În afară de asta, este în interesul nostru o democratizare cât mai profundă și reală a României. Așa cum am amintit și înainte, noi numai într-un asemenea cadru ne putem închipui egalitatea reală, păstrarea și cultivarea identității, a limbii și culturii naționale.

Întrebat dacă nu e prea optimist în privința transformărilor democratice în Est și excluzând o posibilă restaurare, K. Kiraly a precizat: „Nu o exclud și cu atât mai mult nu, cu cât în China deschiderea s-a produs mai devreme decât în URSS, ritmul ei în viața social-politică a fost mai lent și totuși s-a produs restaurarea. Ne-a surprins pe mulți, ne-a luat pe neașteptate. Cheia transformării socialiste în Europa este Uniunea Sovietică. Să fim realisti: dacă glasnostul și perestroika lui Gorbaciov vor eșua, atunci, după părerea mea, s-a terminat, și încă pentru mult timp, și cu transformările din Polonia și Ungaria.”

Lupta, nr. 127/1989
Arhiva Institutului Național pentru Memoria Exilului Românesc, Fond Dan Culcer

RESTITUIRI

Înainte de congresul, forțele reformiste dominau partidul comunistilor maghiari

Informarea Ambasadei României la Budapesta
Către Ministerul Afacerilor Externe

Tovarășului Constantin Oancea, Tovarășului Lucian Petrescu, În ultimul timp se constată o intensificare a activității diferitelor grupări din PMSU care își propagă pe larg poziția și punctele de vedere referitoare la proiectul programului propus de congresul din octombrie a.c.

1. În contextul acestor acțiuni, gruparea reformistă a reușit să domine în ultimele zile situația din interiorul PMSU și încearcă să determine orientarea de viitor a acestuia conform concepțiilor reformiste promovate de Rezso Nyers, Miklós (Németh) și de Imre Pozsgay. Sunt semnificative în acest sens afirmațiile recente făcute de Imre Pozsgay (05.09.89), la întâlnirea cu conducerea Frontului Popular Patriotic, respectiv:

– „Congresul partidului va fi congresul victoriei cercurilor reformiste”;

– „Se va schimba și concepția

PMSU despre rolul său, întrucât va trebui să-și desfășoare activitatea în contextul unor circumstanțe parlamentare, nu hegemoniste ca până în prezent”;

– „Fără PMSU nu se poate asigura depășirea pașnică a actualei situații, dar șansa recăștigării încrederii zdruncinate o are numai un partid reinnoit”;

– „Frontul Popular Patriotic trebuie să se prezinte în Parlament fie ca forță politică, fie ca partid”.

2. Paralel se înregistrează și unele acțiuni ale „Mișcării pentru reînnoire a PMSU”, din care face parte și János Berecz, fost secretar al CC al PMSU. Astfel, în luna septembrie a.c. vor organiza mai multe adunări de activ în diferite orașe din provincie. La 24.09.1989 preconizează organizarea unei mari adunări, la nivel național. În acest scop au discutat deja – pentru colaborare și sprijin – și cu alte grupări de stânga și cu sindicatele. Doreș să adreseze membrilor PMSU chemarea ca „toți cei care doresc socialismul să nu părăsească PMSU”.

Referitor la proiectul de program pentru congres, poziția mișcării este foarte critică, susținându-se necesitatea existenței unor prevederi care să asigure menținerea caracterului muncitoresc al par-

tidului.

S-a accentuat asupra necesității creării consiliilor muncitorești și înființarea controlului muncitoresc.

A fost criticată politica greșită a guvernului, al cărei preț politic îl plătește în prezent PMSU, iar prețul economic îl suportă populația.

Berecz J. a sursă în intervenția sa necesitatea ca mișcarea să fie deschisă și că trebuie stabilite legături cu grupările județene, cu delegații din minerit, căi ferate etc. Mișcarea dorește să aprobe PMSU. Pentru reînnoirea sa, PMSU are nevoie și de sprijin și colaborarea cercurilor reformiste, mai puțin membrilor lor cu vederi extremiste.

În legătură cu unele aspecte de mai sus, menționăm că, în cadrul unor discuții purtate la 06.09.89 cu diplomați cehi și chinezi, s-a desprins ideea că cercurile reformiste dețin ponderea în ansamblul activității interne a PMSU, Pozsgay, Nyers și Németh dirijând de fapt orientarea activității de partid în direcția victoriei în congres a forțelor reformiste. În ciuda acestui

fapt, diplomatul chinez aprecia că asociația „Munich Berencs” are popularitatea și baza de masă necesară care la nevoie i-ar permite să se transforme în partid de sine stătător, ca principala forță de stânga din Ungaria.

Diplomatul che, precum și unii localnici apreciază că la ora actuală cariera politică, de lider al PMSU, a lui K. Grosz este apusă, el nemaiavănd șanse la apropiatul congres.

Interlocutorii au menționat însă că, în perspectiva existenței în viitor a unui sistem parlamentar, partidele nu vor avea nici un rol de conducător (asemănător ca în Orient) și în consecință, după congres și alegerile parlamentare, și PMSU va deveni un „club de discuții”.

Însărcinat cu afaceri,
Ioan Chira
Document din volumul: 1989 - Principii dominiului. Prăbușirea regimurilor comuniste europene, Ediție de: Dumitru Preda și Mihai Reteagan, București, Editura Fundației Culturale Române, 2000, p 188-189

tv 9 septembrie 1989

13:00 Telex
13:05 La sfârșit de săptămână
La treisprezece și cinci... Prefața emisiunii
Reportaj din actualitatea socialistă a țării
Poarta Soarelui
Două premiere muzicale pe adresa dv. „Baladă pentru țara mea” și „Nu vreau să fug de tine, dragoste”. Muzica Vasile V. Vasilache. Versuri Eugen Rotaru. Cântă Denis Ștefănescu
Moment poetic în interpretarea actorului Mircea Albulescu
Armonii lirice. La pian Mihai Ungureanu, acompaniat de Orchestra Simfonică a Radioteleviziunii. Dirijor Paul Popescu
Desene animate
Cinci minute la... Grădina zoologică
Melodii populare interpretate de Irina Loghin, Elena Jurjescu și Ion Bocsa
Din Fono-Filmoteca de Aur
Telesport
În pași de dans cu Alma Munteanu și George Postelnicu, soliști ai Operei

Române din București
Autograf de portativ: Corina Chiriac
Redactori coordonatori: Marin Traian, Ana Potra
14:45 Săptămâna politică
15:00 Închiderea programului
19:00 Telediscur
19:25 Sub tricolor, sub roșu steag
Versuri patriotice, revoluționare
19:40 Teledicționar
Redactori: Cornelia Rădulescu, Ioan Ionel
20:10 Concursul de creație și interpretare de muzică ușoară românească – Mamaia '89
Selectiuni
Redactor Mariana Șoitu
21:05 Film artistic
Ocolul
Producție a studiourilor bulgare
Cu: Nevena Kokanova, Ivan Andonov, S. Iliev, K. Paskaleva, D. Toncheva, T. Gulabova, L. Gellazkov, D. Markova, S. Peev
Regia Peter Kalšev
22:20 Telediscur
22:30 Închiderea programului

vremea

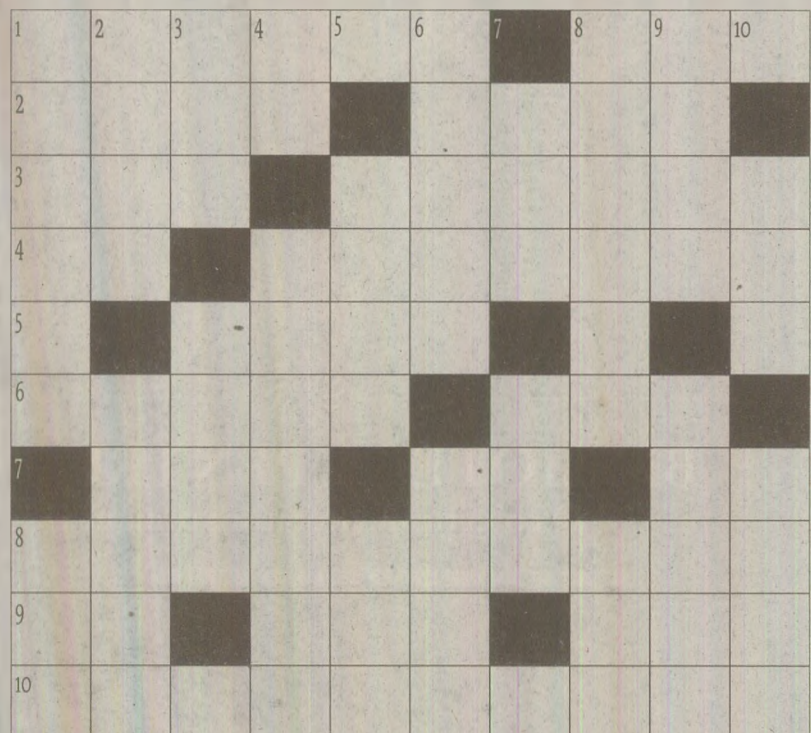
Vremea a fost rece, cu cerul înorat. În toate regiunile țării au căzut ploi cu caracter de aversă, însoțite de descărcări electrice. Vântul a bătat slab până la moderat, prezentând intensificări în zonele de munte. Temperatura maximă a fost cuprinsă între 15 și 20 de grade în vestul, centrul și nordul țării și între 17 și 22 în restul teritoriului.

În București, vremea a fost rece, cu cerul înorat pe tot parcursul zilei. Temporar a plouat sub formă de aversă și s-au semnalat descărcări electrice. Temperatura maximă s-a situat în jurul valorii de 19-20 grade, iar cea minimă în intervalul 17-19 grade.

AGRICOLE

ORIZONTAL: 1) Mașină de treierat – Grăunte. 2) Loc de treierat – Inflorescență caracteristică plantelor graminee. 3) Mare de spice – Unealtă agricolă. 4) Pe malurile Oltului! – Prefăcut în făină. 5) Erbace perenă în formă de spic. 6) Zburător legendar (pl.) – Ultima prăsilă! 7) Aici – Ape! – Găsit! 8) Mașină agricolă. 9) Trage la căruță – Punct culminant la recoltat – Cooperativă agricolă de producție (siglă). 10) Mașini agricole de recoltat

VERTICAL: 1) Pachete de paie – Trecătoare. 2) Pregătit de cultivat – Carnet de muncă. 3) Primii tineri – Fântână pe roți. 4) Imină de poet! – Tulpini de păioase după recoltat! 5) Se umple cu boabe – Întreprinderea „Optica Română” (siglă). 6) A evacua apa din teren – Sat în județul Harghita. 7) Pază contra incendiilor (abr.) – Prefix. 8) Durează doi ani – Primele acoperișuri! 9) Culoare galben-brună – Ține de agricultură. 10) Fir – La spicele cerealelor.

Dicționar: ATIA Informația Bucureștiului, 1989

SUGESTII, SESIZĂRI, RECLAMAȚII

Neplăceri cu locurile de parcare plătite

De circa trei luni, autobasculanta cu numărul de înmatriculare 35-B-3538, ce aparține Unității de Mecanizare, Transporturi și Construcții Forestiere Militari, pendine de Centrala de industrializare a Lemnului, parchează zilnic la domiciliul conducătorului auto, în Str. Caporal Anghelache Ivan nr. 6, bl. M-26, începând de la orele 18 până a doua zi, orele 7:30, inclusiv duminica. Pe lângă faptul că ne ocupă locurile de parcare pentru care noi plătim anual ADP Sector 5, la plecare ne deranjează prin ambalarea exagerată a motorului și fumul pe care-l scoate. Mă întreb, cine suportă costul carburanților și uzura autovehiculului, sau șoferul are repartiție pentru folosirea în interes personal a autobasculantei? Aștept răspunsul pe adresa: Dumitru Bădescu, casa postală 56, oficiu postal 51, cod 76550. De răspuns nu va poate răspunde decât mai sus menționata unitate, sau Centrala de Industrializare a Lemnului, aflată în subordinea MILMC.

Paicu, vă informăm că deși ICL «Tutunul» s-a aprovizionat conform contractului încheiat cu DPMB, totuși, din cauza populației atrase pe numeroasele șantiere ale Capitalei, cererea a crescut foarte mult, ceea ce creează greutăți în aprovizionare. ICL «Tutunul» a luat acum măsuri de aprovizionare suplimentară pentru satisfacerea în cât mai bune condițiuni a cererii populației!

„Mă numesc Costenciu Silvestru, am 26 de ani și locuiesc în Iași, Bd. Dacia nr. 57, bloc D D-6, ap. 1. Sunt alergic la praful și puful de găină. Cu toate că am înlocuit toate pernele de puf cu unele de burete, crizele sunt foarte dese. De aceea, am citit cu foarte mare bucurie în revista dumneavoastră la rubrica «cu simțul datoriei față de cetățean» de la 12 mai a.c., articolul semnat de Liviu Timbus, intitulat «Le veți lua după sfatul medicului», prin care ni se aduce la cunoștință crearea de un merituos colectiv de cercetători, a medicamentului cu efecte anti-alergice «Ifodigrel». Ceea ce aș dori de la semnatarul articolului, este să ne specifice adresele exacte ale unităților medicale ce tratează astmul bronșic cu «Ifodigrel».

Așa cum, de altfel, se arată în articolul menționat, tratamentul cu «Ifodigrel» se face la Spitalul orășnesc din Aleșd, județul Bihor și la Hotelul Lotus din stațiunea „Felix” – Oradea. Se recomandă ca, în prealabil, să vă adresați acestor unități sanitare telefonice sau în scris. Floacău, nr. 32/1989

anunțuri

CERERI ȘI OFERTE DE SERVICIU
Cercul Globus, Aleea Cercului 15, Sector 2 încadrează tâmplar universal categoria VI/2.
Întreprinderea de Electronică industrială încadrează ingineri electroniști și paznici (bărbați). Solicitanții vor avea domiciliul stabil în București.
Caut persoană în etate îngrijire și menaj la o persoană vârstnică.
Cautăm persoană serioasă, prietă, pentru îngrijire băiețel trei ani, program lejer.
Caut femeie externă pricepută

pentru menaj.
Cautăm femeie cunoscătoare limba germană, îngrijire copii 3 ani.
Cautăm persoană ajutor menaj și îngrijire bolnav.
Caut femeie îngrijire copil, internă sau externă, cu program de 6 ore.
Cautăm femeie îngrijire 2 copii (3, 4 ani) program normal, cunoscătoare engleză, franceză, zona Vatra-Luminoasă.
VÂNZĂRI
Vând Dacia 1300. Aștept provincia.
Vând Videocameră Mouvie Națio-

nal M7 sigilată, cu accesorii.
Vând videorecorder VHS, Sanyo 4100 E.
Vând convenabil apartament mic, cu două camere mobilat și telefon.
Vând pui Dog german, cazane, calorifer.
Vând convenabil bibliotecă completă.
Vând Dacia 1100, Renault 16, televizoare, lenjerie bătătească, boxe, canistre.
Vând electromotor, transformatoare diverse, polizor electric, stabilizator rețea.